

a közelkép. Van egy határ, ahol »kevesebb több volna«. Ezért keresik napjaink színházrendezői a legkülönbözőbb világítási és kompozíciós megoldásokat, hogy a nagy színpadokon is lehetővé tegyék az »intimitások«, finom részletek kiemelését. Törekvésük akaratlanul is: közelebb a filmhez. A film pedig egyesek szerint legalábbis a színház felé törekszik, sőt még annál sokkal tovább, ahogy azt a körmozi esetében látjuk. A filmművész legfontosabb fegyvere a »nézői szuverénitás« elleni harcban, mint bármilyen más. Mert a rendező által megkonstruált képsor éppen, mert a kamera csak annyit lát, amennyit én láthatok, tehát a kamera én vagyok — szinte maradéktalan részésévé tehet a cselekménynek. (Staud Géza ezt a lap múlt számában részletesen kifejtette.) És hiába minden, a varázslatos tájak, tapintható ételek és szagolható virágok: a szem sarkában megjelenő könnycsepp, az embert nem pótolja semmi.

Ellensége hát a fejlődésnek, vagy nem tart lépést a korrallal az, aki elveti a technika által feloldozott ször-

nyet? Véleményem szerint a fejlődés — mégpedig a művészeté, amelynek ugyan egyik alkotó eleme a technika fejlődése, de korántsem kizárólag az — ki fogja választani a maga számára a legmegfelelőbb formát és ebben egyetértek Kovács Ferencel, el fognak jönni a »Mesterek«, akik irányt adnak a fejlődésnek és megtöltik tartalommal. A folyamat már megkezdődött. Még 1930-ban Eizenstein utalt a képalak megváltoztatásának szükségességére. Felvette a Cinemascope méretű képek alkalmazásának lehetőségét (például: sivatagok, folyók, vonatok fényképezésénél, stb.) Abel Gance Napóleon című filmjének megoldása is hasonló úttörő jellegű kísérlet: három különböző képet vetített párhuzamosan egymás mellett. És nemrég láthattuk Dassin »Akinék meg kell halnia« c. alkotását, amely véleményem szerint a szélesvászon első igazi művészi alkalmazása. Napjainkban is számos rendező kísérletezik az újfajta technikával, és ha megnyugtató megoldást még nem is találhatunk, a fejlődés előbb-utóbb meghozza majd.

KÉZDI KOVÁCS ZSOLT

A TV ÉS AZ OLASZ FILMRENDEZŐK

A TV rohamosan növekvő népszerűsége nemcsak a filmgyárak számára vet fel problémákat. Mind több rendező, filmíró foglalkozik a TV művészeti kérdéseivel. A Cinema Nuovo filmfolyóiratban legutóbb Luchino Visconti jelentette be, hogy a TV-vel szemben »fenntartásalvannak; s a legtöbb olasz filmrendező egyetért vele ebben. De talán nem annyira a TV »művészeti korlátairól«, mint inkább az olasz TV műsorszerkesztőiről van szó...

— Bevallom, mind a mai napig nem sikerült igazán megbarátkoznom ezzel az új műfajjal: még nem találtam meg a titkát — mondotta Visconti. — Sokat vitatkoznak arról, mi a különbség a film, a színház és a televízió között. A magam rendezői tapasztalata azt bizonyítja, hogy a film és színház között nincs lényeges különbség. Meg vagyok győződve róla, hogy filmjeimben mindig van valami színházzszerű, és fordítva. Elmondhatom tehát, hogy a kifejezőeszközök mindkét területen többé-kevésbé egyformák. Ami a televíziót illeti, dillandóan figyelemmel

kísérem az újabb és újabb produkciókat és várom ennek a sajátos műfajnak kibontakozását. Mert hogy fejlődnie kell, az kétségtelen.

— Az a tény, hogy a néző és a televíziós készülék ernyője között csupán egy-két méter távolság van, feltétlenül hatást gyakorol a produkcióra. A készülék előtt ülő néző valahogy olyan kapcsolatba kerül a műsorról, mint a könyvet olvasó személy a műben szereplő alakokkal, a regény világával.

— A televízió legfőbb érdekessége ma még csak az, hogy világszerte ismert, népszerű személyiségeket, politikusokat, színészeket stb. visz el tíz- és tízezer ember otthonába — de ez korántsem eleget mond. Meg kell találni végre a TV fejlődésének irányát, meg kell találni a módját, hogy az oly népszerűvé vált szórakozási eszköz művészetté váljon. Mert jelenleg nem más, mint a színház és a film kevéssé szerencsés keveréke — fejeződik be Luchino Visconti nyilatkozata.

RADVÁNYI ERVIN